

διέδωκε τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ γλώσσαν εἰς τὴν πρότερον καταβεβραβρωμένην Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, διασπαρέντων ἀνά πάσαν χώραν καὶ πόλιν. Ἀπέθανε δὲ περὶ τὸ ἔτος 1715.

Σύγχρονος καὶ συνδιδάσκαλος τοῦ Γεωργίου Σουγδουρῆ ὑπῆρξεν ὁ ἱερεὺς Ἀναστάσιος Παππᾶ Βασιλείου, ὅστις πρῶτος ἔδωσε νόξιν τινὰ τῆς Γεωμετρίας εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Σχολείου τῶν Ἰωαννίνων, καὶ συνέταξε στοιχειώδη εἰσαγωγὴν τῶν μαθηματικῶν γνώσεων.

Τὸν Γεώργιον Σουγδουρῆ διεδέχθη ὁ συμπολίτης αὐτοῦ Μεθόδιος Ἀνθρακίτης, ὁ συστήτας πρῶτος ἐν τῷ Σχολεῖῳ τούτῳ τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, ἧτις εἶχεν ἐκλείψει πρὸ πολλοῦ ἐκ τῶν Σχολείων τῆς Ἑλλάδος, ἅκαὶ ὅστις εἶχε μεταφράσει καὶ διδάξει εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ αὐτὴν ἐκείνην τὴν τρίτομον σειρὰν τῆς μαθηματικῆς, τὴν ὁποίαν ἀναπληρώσας ἔπειτα ὁ μαθητὴς καὶ διάδοχος αὐτοῦ, Βαλάνος Βασιλόπουλος, ἐξέδωκεν ἐν Βενετίᾳ περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος· ὁ Βαλάνος ἐδίδαξε τὰς ἐπιστήμας ταύτας καὶ τὴν σχολαστικὴν φιλοσοφίαν μέχρι τοῦ 1757 ἔτους. Οἱ πτωχοὶ μαθηταὶ ἐτρέφοντο, ἐνεδύοντο, ἐλάμβανον βιβλία καὶ αὐτὴν τὴν γραφικὴν ὕλην διὰ δαπάνης τοῦ Σχολείου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐξήρχοντο πολλοὶ ἔχοντες πολλὰς καὶ διαφόρους γνώσεις.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ Βαλάνος ἐσχολάρχει τοῦ Σχολείου τῶν Ἰωαννίνων, Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, ἐπιστρέφων πρῶτην φορὰν ἐκ Παταβίου, καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Βενετίας ἐγνωρίσθη ἐκεῖ μετὰ τῶν Μαρουτσῶν, βαθυπλούτων ἐμπόρων ἐξ Ἰωαννίνων, οἵτινες ἰδόντες τὴν μεγάλην παιδείαν καὶ τὰ ἔξοχα προτερήματα τοῦ νέου Εὐγενίου κατέπεισαν αὐτὸν νὰ μεταβῆ εἰς Ἰωάννινα, καὶ νὰ συστήσῃ ἐκεῖ δευτέρον Σχολεῖον ἐν ἔτει 1724, τὸ ὁποῖον ὠνομάσθη Μαρουτσαῖον, καὶ ὅπου ὁ Εὐγένιος ἤρχισε νὰ διδάσκη τὰ νέα φιλοσοφικὰ μαθήματα τοῦ Λωκίου, Λεϊβνιτίου καὶ Οὐολφίου. Ἐντεῦθεν ἤρχισε νὰ ἐκτείνηται καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἡ φήμη τοῦ πολυμαθοῦς τούτου ἀνδρὸς, τοῦ ὁποίου τὰ μαθήματα διεδίδοντο πανταχοῦ.

Ἄλλ' ἐπειδὴ μέχρι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς πᾶν ἄλλο φιλοσοφικὸν σύστημα, πλὴν τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐνομίζετο πολέμιον τῆς ἐκκλησίας, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Βαλάνου εἴτε ἀπὸ ἀληθοῦς ζήλου, εἴτε ἀπὸ φθόνου κινούμενοι, ἐξωπλίσθησαν κατὰ τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος τοῦ Εὐγενίου, κηρύτ-

τοντες αὐτὸ ἀντίθεον· ὁ Εὐγένιος λοιπὸν παρήτησε τὴν Σχολὴν τῶν Ἰωαννίνων, καὶ προσκληθεὶς, ὡς εἶπομεν, ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ ἔκτου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, μετέβη εἰς τὸ ἕρος τοῦ Ἄθωνος καὶ συνέστησε τὴν Ἀθωνιάδα Σχολὴν.

Πλὴν τῶν μαθημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἐδιδάσκοντο ἐν τῷ Σχολεῖῳ τούτῳ ἡ Ἀριθμητικὴ, ἡ Γεωμετρία καὶ ἡ σειρά τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξ Ἰωαννίνων ἀναχώρησιν τοῦ Εὐγενίου ὁ Κοσμάς Βαλάνος περιόρισε τὰ μαθήματα τοῦ Σχολείου τῶν Ἰωαννίνων εἰς μόνην τὴν παράδοσιν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῶν φιλοσοφικῶν μαθημάτων κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα, ἀποκλείων τὴν εἰσαγωγὴν πάσης φιλοσοφικῆς θεωρίας τῶν νεωτέρων Εὐρωπαίων, μέχρις οὗ ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ἐν Ῥωσίᾳ ἐμπορευόμενος Ζώης Καπλάνης, φιλοτιμούμενος ν' ἀναστήσῃ τὸ Μαρουτσαῖον Σχολεῖον, ἐπεμψεν εἰς αὐτὸ διδάσκαλον τὸν συμπολίτην αὐτοῦ Ἀθανάσιον Βαλίδαν ἐν ἔτει 1795. Ὁ ἀνὴρ οὗτος κάτοχος πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν, καὶ πρὸς τούτους τῶν μαθηματικῶν καὶ φιλοσοφικῶν ἐπιστημῶν, ὠφέλησεν ἰκανῶς διὰ τῆς διδασκαλίας, καὶ ἤθελεν ἴσως ὠφελεῖσαι περισσύτερον, ἐὰν δὲν ἐπέηρχετο ἡ ἔνεκα τῆς τυραννίας τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων καθ' ὅλην τὴν Ἡπειρον ἐπισκήψασα δυστυχία· καὶ ὡς ἐκ ταύτης οὐ μόνον οἱ ἔξωθεν Ἕλληνες δὲν ἠδύνατο νὰ μαθητεύσωσιν εἰς τὸ Σχολεῖον τῶν Ἰωαννίνων, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ταύτης ἠναγκάζοντο νὰ φεύγωσιν οἰκογενειακῶς μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτῶν.

(Ἐπεταὶ ἡ συνέχεια.)

Λύσις τοῦ ἐν τῷ 93 φυλλ. προβλήματος.

Ὁ κάλαμος ὀξύνει τὴν μάχαιραν, διότι ἡ μάχαιρα τονιζομένη ὀξύνεται.

Παραγραμμάτων διόρθωσις.

Ἐν τῷ 93 φυλλ. ἐν σελ. 525 β', ἐσπερίδες ἀντὶ ἐσπερίσι. 526 β', τῷ ἀντὶ τῇ γυναικωνίτιδι. 527 β', ἐξαιρετικῶ ἀντὶ ἐξαιρετικῶς. 530 β', ἐκ ἐργαστηρίους ἀντὶ ἐν ἐργαστηρίοις, αὐτόθι: τὰ φοιτᾶ ἀντὶ νὰ φοιτᾶ 531 α', μῆμνηται ἀντὶ μέμνηται.

ΕΙΔΗΣΙΣ.

— Ἔστω πρὸς γινῶσιν τῶν συνδρομητῶν ἐκείνων οἵτινες μέχρι σήμερον καθυστεροῦσι τὴν ἀπότισιν τῆς συνδρομῆς των, ὅτι τὰ δνόματα αὐτῶν θὰ δημοσιευθῶσιν ἀνυπερθέτως ἐν τῷ τέλει τοῦ παρόντος τόμου, ἐπιφυλασσομένου τοῦ δικαιοῦκτος τῆς νομίμου αὐτῶν καταδίωξίσεως.

Ἡ διεύθυνσις τῆς Χρυσταλλίδος.